

§ 7 Verksamhetsplan 2017 för äldre nämnden

Dnr 122-761/2016

Äldre nämndens beslut

1. Äldre nämnden fastställer verksamhetsplan och budget 2017 inklusive bilagor och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Äldre nämnden redovisar omslutningsförändringar om 26,7 mnkr till kommunstyrelsen.
3. Äldre nämnden föreslår kommunstyrelsen att hos kommunfullmäktige begära budgetjustering om 0,4 mnkr avseende ökade kostnader för kvalitetsobservatörer.
4. Äldre nämnden föreslår kommunstyrelsen att hos kommunfullmäktige begära budgetjustering om 0,4 mnkr avseende förvaltning av nationellt fackspråk.
5. Äldre nämnden föreslår kommunstyrelsen att hos kommunfullmäktige begära budgetjustering om 0,6 mnkr avseende kvalitetsmärkning av demenskompetens.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2016-12-09.

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning ska samtliga nämnder upprätta en verksamhetsplan för det kommande året, med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fastställt. För att kommunstyrelsen ska kunna följa upp och granska nämndernas verksamhetsplaner har stadsledningskontoret utfärdat kompletterande anvisningar som nämnderna ska följa vid utformningen av verksamhetsplanen. Verksamhetsplanen riktas därmed till både äldre nämnden och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges budget är stadens övergripande styrdokument för verksamhetsåret. Kommunfullmäktige har beslutat att tilldela äldre nämnden 168,3 mnkr netto för 2017 års verksamhet vilket är en ökning om 5,8 mnkr i jämförelse med föregående år.

Kommunfullmäktige har i budget 2017 fastställt fyra övergripande inriktningsmål: ett Stockholm som håller samman, ett klimatsmart Stockholm, ett ekonomiskt hållbart Stockholm och ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Kommunfullmäktige har också formulerat ett antal mål för verksamhetsområdet. Indikatorer har fastställts som ska följas upp under året och specifika aktiviteter har angetts som ska genomföras för att säkerställa att målen nås. Äldrenämnden har därför i sin verksamhetsplan, utifrån kommunfullmäktiges mål, angett egna mål för respektive verksamhetsområde och årsmål för indikatorerna, samt även egna indikatorer och aktiviteter.

Yrkanden

Ordföranden Torun Boucher (V), ledamoten Mirja Räihä m.fl. (S) och ledamoten Christopher Ödman m.fl. (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med stöd av ersättaryttrande från Erik Vallström (Fi).

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M), tjänstgörande ersättaren Britt Westerlind (KD) och ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) var för sig yrkar bifall till egna förslag till beslut.

Alfred Askeljung (C) lämnar i sitt eget ersättaryttrande (C):s förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden Torun Boucher (V) finner att det finns fyra förslag till beslut: förvaltningens förslag till beslut som stöds av (V), (S) och (MP) med stöd av ersättaryttrande från (Fi), ett eget förslag till beslut från (M), ett eget förslag till beslut från (KD) och ett eget förslag till beslut från (L), samt ett ersättaryttrande från (C).

Ordföranden ställer förslagen till beslut mot varandra och finner att nämnden beslöt utan omröstning enligt förvaltningens förslag som stöddes av (V), (S) och (MP) med stöd av ersättaryttrande från (Fi).

Reservation från (M):

Ledamoten Dennis Wedin m.fl. (M) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Vi Moderaterna föreslår att äldrenämnden beslutar

Att delvis avslå äldreförvaltningens förslag till beslut

Att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med Moderaternas budgetreservation i kommunfullmäktige

Att därutöver anför följande:

Stockholm äldreomsorg ska vara tillgänglig med hög kvalitet som präglas av respekt för den enskildes behov och önskemål. Verksamheterna ska präglas av ordning och reda och yttersta fokus på att äldre ska få vård efter behov. Det egna inflytandet över insatser och valmöjligheter ska stärkas samtidigt som stadens byråkrati och detaljstyrning ska minska. Omsorgens medarbetare ska ges möjligheter till kompetensutveckling och goda villkor.

För att stärka äldreomsorgen vill Moderaterna införa ett kvalitetskontrakt som ska garantera en gemensam vårdplanering och uppföljning av insatser som utgår från den äldres behov och perspektiv. Inom ramen för kontraktet ska äldre erbjudas en kontaktperson som ansvarar för den äldres behov, insatser, uppföljning och eventuell hantering av omprövning gällande biståndsbeslut.

En väl fungerande hemtjänst är en förutsättning för att äldre ska kunna leva självständiga liv och stanna kvar i sina hem så länge de önskar. Hemtjänsten ska präglas av hög kvalitet, god arbetsmiljö för medarbetarna och valfrihet för den äldre. Moderaterna vill verka för en ökad samverkan mellan hemtjänst och landstinget genom exempelvis möjlighet till frivillig läkarundersökning i hemmet samt fler och effektivare läkemedelsgenomgångar för de äldre. För att minska risken för felmedicinering ska hemtjänsten, genom fullmakt från kunden, få tillgång till läkemedelsregistret. Detta ska provas i projektform.

Hemtjänsten behöver utvecklas och anpassas för att möta det varierande behovet av insatser därför Moderaterna vill vidare utöka möjligheterna till profilhemtjänst mot målgrupper med särskilda behov. Det ska vara möjligt för kunden att komplettera insatser med tilläggstjänster utöver de beviljade hemtjänststimarna, inom ramen för profilboende.

För en bättre kontinuitet inom hemtjänsten ska en utredning tillsättas om hur det kan införas en kontinuitetsbonus till avdelningar som

levererar en hög kontinuitet. Det är också viktigt att erbjuda nyttoparkeringstillstånd för hemtjänstpersonal.

Projektet ungdomsbesök syftar till att dels erbjuda äldre personer på vård- och omsorgsboenden ett större utbud av meningsfulla aktiviteter, dels ge unga en möjlighet att prova på att arbeta inom äldreomsorgen. Utvärdering från Äldrecentrum visar ett högt nöjdhetsindex bland samtliga parter. Projektet ungdomsbesök ska därför fortgå och utvecklas. Efter deltagande i programmet ska unga erbjudas ett utbildningspaket för att erhålla information om vilka möjligheter som finns att vidareutbilda sig inom vård och omsorg.

För att skapa en mer effektiv, likvärdig och rättssäker verksamhet för stadens invånare, vill Moderaterna centralisera biståndsbedömningen inom äldreomsorgen och socialtjänsten till respektive facknämnd. Att minska byråkratin frigör resurser som kan användas direkt i verksamheten kan kvaliteten höjas.

Stockholm står inför stora utmaningar när det gäller äldreomsorgen. Staden går med kraftigt underskott. Därtill fortsätter den socialdemokratiska ledda majoriteten att kommunalisera fungerande välfärdsföretag, i ett läge när staden behöver fler aktörer som kan bidra med nya idéer inom äldreomsorgen. På sikt äventyras valfriheten i välfärden, investeringsviljan och stadens ekonomiska hushållning. Moderaternas budgetförslag i kommunfullmäktige för 2017 kombinerar ett minskat skatteuttag och budgetbalans med prioritering på välfärdens verksamheter.”

Reservation från (KD):

Tjänstgörande ersättaren Britt Westerlind (KD) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Vi Kristdemokraterna föreslår att äldre nämnden beslutar

- att avslå förvaltningens förslag till beslut;
- att förvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan i överensstämmelse med vad som anförs i detta beslut samt i enlighet med Kristdemokraternas budgetreservation i kommunfullmäktige;
- att därutöver anföra följande:

Äldreomsorgen ska präglas av personligt inflytande, individualisering, trygghet och respekt. Respekten för äldre människors integritet och självbestämmande kräver att valfrihet

präglar utformningen av det stöd som ges. Värdighet och trygghet ska vara utgångspunkten. Äldreomsorgens kvalitet ska vara hög i alla delar av staden.

De flesta äldre lever friska under en stor del av sin ålderdom och vill klara sig själva. Men det finns också ett stort antal äldre som i olika utsträckning behöver omsorg och vård. En av stadens huvuduppgifter är att ge stöd till äldre som är i behov av hjälp. Staden ska arbeta för ökad trygghet för äldre genom uppsökande och förebyggande arbete. Likaså är viktiga fokusområden för omsorgsverksamheterna att skapa livskvalitet för de äldre genom vardagsrehabilitering och genom ett rikt socialt innehåll i verksamheten. För att säkerställa att den enskildes behov tillgodoses ska äldreomsorgen ha ett gott samarbete med landstingets hälso- och sjukvård.

Underlätta valfriheten

Rätten att bestämma över sin egen vardag gäller alla vuxna människor och upphör inte vid en viss ålder. Äldre människor har olika behov och önskemål. Därför är det centralt att staden erbjuder en mångfald av äldreomsorgsutförare med olika inriktningar och arbetssätt. Det är mycket beklagligt att den rödgrönrosa majoriteten successivt minskar valfriheten genom att motarbeta och stoppa boenden som inte drivs i egen regi.

Det som utmärker en kvalitativ, värdig och uppskattad äldreomsorg är inte om verksamheter bedrivs i kommunal eller privat regi. Det som är väsentligt i en god äldreomsorg är istället jämn och hög kvalitet, ett gott och inspirerande ledarskap, ett lyhört och respektfullt bemötande – att bli lyssnad till – och en kompetent personal. Att medborgarna kan välja verksamheter och tjänster är självfallet positivt, liksom att välja bort det man inte är nöjd med. Det alternativ, som majoriteten förespråkar, är att makten över den egna vardagen centreras till kommunpolitiker och att dessa avgör vad som är bäst för den enskilde.

Principiellt ser vi allvarligt på att vänstermajoriteten har slagit in på en politisk kursändring som utgör ett hot mot mångfalden och valfriheten i välfärden. Inom bland annat äldreomsorg hotas den fria etableringsrätten, vilket endast kan leda till en urholkning av mångfalden och allvarligt försvåra småföretagande i ofta kvinnodominerade branscher. Revideringar av riktlinjer för fristående utförare inom äldreomsorgen inger oro för förutsättningarna att framöver kunna bedriva dessa verksamheter i fristående regi. Dessa farhågor bekräftas av såväl privata utförare som deras branschorganisation.

För att kunna nyttja rätten att välja krävs att äldre och deras anhöriga får tydlig information om vilka erbjudanden som finns. Stockholms stads webbplats ska vara tillgänglig och lättnavigerad så att det är enkelt för äldre och deras anhöriga att söka information om äldreomsorgen, hitta kvalitetsredovisningar och nyckeltal för olika verksamheter och jämföra alternativ med varandra.

Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna genom Äldre direkt ta ett aktivt ansvar för att information kring valfriheten finns att tillgå, både i digital form och muntligen och i tryck. Äldre direkt ska lotsa äldre som vill välja eller byta utförare av vårdinsats så att möjligheten till valfrihet verkligen kommer den äldre till del. Information om alla Stockholms stadsdelsnämnders aktiviteter för äldre ska finnas lättillgängligt via Äldre direkt. Äldre direkt ska vara öppet på helger.

Höjd kvalitet inom äldreomsorgen

Alliansen har arbetat i flera steg för att alla aktörer – såväl i privat som i offentlig regi – ska hålla en hög kvalitet i sina verksamheter. Vi genomförde särskilda demenssatsningar för både personal, äldre demenssjuka och stöd till deras anhöriga. Genom öppna jämförelser, ökad tillsyn, skärpta kvalitetskrav, omvårdnadslyftet inom äldreomsorgen och stärkt upphandlingskompetens möjliggjorde vi en genomgripande granskning och skapade goda förutsättningar för en hög kvalitet i stadens välfärdstjänster. Arbetet med att ständigt utveckla kvaliteten inom äldreomsorgen ska fortgå. Därför är det viktigt att fortsätta med kvalitetsupphandlingar av äldreomsorg.

Kvalitetsobservationer, observationer på plats i äldreomsorgen, är ovärderliga för att komma åt brister i sådant som ofta inte kan åläggas verksamheter, nämligen ett värdigt, respektfullt och varmt samspel mellan den äldre och personalen. I de fall som kvalitetsobservationerna visar på brister är det angeläget att en uppföljning sker av om och hur beträffande verksamhet rättar till dessa. En noggrann uppföljning av observationerna ger en viktig indikation om huruvida det efterlängtrade paradigmskiftet från uppgiftscentrerad till personcentrerad vård går från ord till handling, både inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Även om staden redan bedriver ett systematiskt arbete med kvalitet och åtaganden mot stockholmare genom stadens program för kvalitetsutveckling så går det att utveckla arbetet ytterligare. Kristdemokraterna vill införa en servicegaranti som skärper kraven på att nämnder och bolag levererar utlovade tjänster inom utsatt tid. Det blir då tydligt vilka följderna blir om garantin inte

efterlevs. Stadens verksamheter och service finns till för medborgarna. Stockholmarna har rätt att förvänta sig att staden utför tjänster på rätt sätt och inom fastställd tid.

Boendegaranti och generösare biståndsbedömning inom hemtjänsten

För att öka tryggheten för äldre personer vill Kristdemokraterna införa en äldreboendegaranti. Det innebär att personer över 85 år och som känner oro, otrygghet eller ensamhet har rätt att få plats på ett äldreboende.

Samhällets utveckling med fler äldre, ökad medellivslängd, förbättrad hälsa långt upp i åldrarna och den positiva utvecklingen inom hälso- och sjukvård har medfört helt förändrade förutsättningar för hemtjänsten. Flertalet äldre personer vill också bo kvar i sina egna hem så länge som möjligt. Hemtjänsten har utvecklats från att vara till stora delar inriktad på hjälp i hushållet till att bli en alltmer kvalificerad tjänst som ger vård och omsorg till ibland svårt sjuka personer i deras hem och som förutsätter både medicinsk- och omsorgskompetens hos personalen.

Utgångspunkten i en bra hemtjänstverksamhet ska vara att omsorgen bygger på den äldres behov och på en bra relation mellan den äldre och personalen hos utföraren. Den äldre ska ha valfrihet att välja både utförare av beviljad hemtjänst och själva innehållet i tjänsterna. Personalen ska ha hög kompetens och kunskap om den äldres livssituation och önskemål, så att omsorgen blir flexibel, ges med inlevelse och professionellt kunnande för ökat välbefinnande för den äldre.

Kristdemokraterna vill fortsatt utöka valfriheten för val av servicetjänster och socialt stöd inom hemtjänsten så att den enskilde enkelt kan välja vilken typ av tjänster han eller hon vill ha hjälp med, inom den beviljade tidsramen.

Vi vill också införa en generösare biståndsbedömning med hänseende till antalet beviljade timmar inom hemtjänsten och avsätter 40 mnkr för ändamålet i vår budget.

Bilen är ett viktigt verktyg för hemtjänstpersonal, framförallt när arbetsschemat innebär långa resor mellan de äldre. Hemtjänstens personal ska fokusera på god vård och omsorg, inte att hitta parkeringsplatser eller parkeringsautomater. Därför vill Kristdemokraterna införa möjligheten till nyttoparkeringstillstånd för hemtjänstpersonal som av sin arbetsledning bedöms behöva ett sådant.

Näringsrik och god mat

Måltidsupplevelsen inom stadens boenden är viktig. Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna kontinuerligt se över hur maten inom äldreomsorgen kan förbättras ytterligare så att maten är god och näringsrik och måltidsupplevelsen är lustfylld. Den enskilde ska ha möjlighet att påverka vad som serveras.

Den kunskap och dokumentation som redan finns inom staden vad gäller betydelsen av en näringsrik och god mat inom äldreomsorgen ska tillvaratas.

Vi vet att undernäring bland äldre är en dold sjukdom. Alltför många äldre får inte i sig den näring de behöver. Många äldre får matlådor och dessa ska hålla god kvalitet, bra näringsvärden och vara tilltalande. Många äldre ser också värdet av att få sin mat lagad i hemmet och därför vill Kristdemokraterna att det fortsatt ska vara möjligt att få hjälp med matlagning i hemmet istället för matlådor.

Frivilligorganisationernas betydelse

Samhället är så mycket mer än staten. Det ideella arbetet och vårt rika föreningsliv är ett nav som binder samman stora delar av samhället. Den värdegrund, med den enskilda människan i centrum, som många idéburna organisationer har som utgångspunkt är viktig att se och lära av. Kristdemokraterna vill värna, förvalta och utveckla överenskommelsen med den ideella sektorn.

Det civila samhället och dess organisationer utför värdefulla insatser inom äldreomsorgen. Det är viktigt att underlätta för frivilligorganisationernas utveckling, inte minst för att kunna bryta många äldre människors ensamhet och stödja ett aktivt seniorliv. Exempelvis ungdomsbesök i äldreomsorgen innebär ökad trivsel för äldre, skapar en brygga mellan generationerna samt ger unga en inblick i vård- och omsorgsycket vilket är positivt för framtida rekrytering. Därför är det betydelsefullt att detta koncept utvecklas.

Frivilligorganisationer har stor betydelse för att förbättra äldreomsorgens sociala innehåll och bistå äldre med sådant som inte direkt faller under det kommunala ansvarsområdet men likväl är mycket betydelsefullt för den äldres välbefinnande.

Ensamhet

Ensamhet och brist på meningsfullhet är ett problem för många äldre. Det finns flera goda idéer och det finns många som vill bidra till att minska de äldres ensamhet. Det kan dock vara svårt

för en enskild medborgare att veta hur, när och till vem man ska vända sig. Civilsamhället och ideella organisationer kan göra en stor insats i detta sammanhang. Väntjänst, ringkedjor mm är goda exempel på hur frivilligorganisationer kan arbeta.

Det är viktigt att uppmuntra till engagemang och till spridning av kunskaper, idéer och information, dels till civilsamhället dels till de äldre.

Utbildningssatsningarna fortsätter

Inom äldreomsorgen finns ett stort behov av utbildning som måste mötas. Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning.

Kristdemokraterna anser att valfriheten inom äldreomsorgen endast kan betraktas som trovärdig och till gagn för samtliga äldre i Stockholms stad om stadens äldre kan välja mellan utförare som av staden får likvärdiga förutsättningar att bedriva god äldreomsorg. Det är för oss självklart att invånarnas skattemedel ska komma samtliga stadens utförare av äldreomsorg och därmed äldre i behov av omsorg tillgodo, inte enbart de äldre som väljer äldreomsorg i stadens egen regi och staden som utförare. Alla utförare av äldreomsorg – oavsett driftform – ska därför beredas möjlighet att söka medel ur kompetensutvecklingsfonden.

Arbetet med demensteam inom hemtjänsten fortgår. Det är viktigt att även yngre personer med demenssjukdom omfattas av denna satsning. Samtliga medarbetare i Stockholm stad som arbetar eller kommer i kontakt med demenssjuka eller dess anhöriga ska genomgå Svenskt Demenscentrums nätbaserade utbildning Demens ABC. Kristdemokraterna föreslår att varje stadsdel ska ha en speciell biståndsbedömare med fördjupad demenskompetens.

Kristdemokraterna vill göra en extra satsning för utbildning av samtliga anställda inom hemtjänsten. Syftet är att all hemtjänstpersonal på ett kompetent, säkert och tryggt sätt ska kunna hantera äldre med psykiska problem och/eller missbruksproblem.

Regional samverkan om vård- och omsorgscollege stärker kvaliteten och underlättar rekryteringen av unga personer med rätt utbildning till äldreomsorgen.

Staden ska fortsätta sitt samarbete kring forskning och utveckling med Stiftelsen Äldrecentrum.

SpråkSam är ett projekt som drevs under två år av Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum och finansierades av Europeiska Socialfonden. Projektet genomfördes i sex kommuner i Stockholms län. Projektets syfte, att stärka anställda som har en svag ställning på arbetsmarknaden genom att utveckla språk- och yrkeskompetens, är med den stora migrationen högaktuellt. Kristdemokraterna vill därför undersöka möjligheten att åter söka medel från Europeiska Socialfonden för att utveckla SpråkSam2. Projektet skulle rikta sig till anställda inom omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättningar. En stor andel av de anställda inom omsorgen i Stockholm har bristfällig utbildning och kompetens för yrket. Många av dem har också bristande kunskaper i svenska, vilket gör att de har svårigheter att klara av vissa arbetsuppgifter, och att de inte kan delta fullt ut i arbetsplatsträffar och i kompetensutveckling.

Omsorgsvårdar och ungdomsbesök

Satsningen på omsorgsvårdar i äldreomsorgen ska fortsätta, så att lämpliga aspiranter vid jobbtorgen kan beredas utbildning och praktikplatser inom äldreomsorgen. De synpunkter som har framkommit av rådslagen inom äldreomsorgen ska användas i det fortsatta arbetet. Kristdemokraterna avsätter två miljoner kronor för ändamålet.

Alliansen initierade projektet med ungdomsbesök i Stockholms stads vård- och omsorgsboenden. Syftet med projektet var och är att engagera och inspirera ungdomar för framtida yrken inom äldreomsorgen.

En utvärdering som Äldrecentrum gjort på uppdrag av förvaltningen visar att samtliga inblandade parter – de äldre, personalen och ungdomarna – är nöjda med dessa besök. Besöken bidrar till att skapa kontakt mellan generationerna, till att förgylla vardagen för de äldre och till att öka intresset för att i framtiden arbeta inom äldreomsorgen. Kristdemokraterna vill se över möjligheten att utöka och utveckla arbetet med ungdomsbesök. Totalsumman av de inkomna ansökningarna överskrider vida majoritetens anslag, verksamheterna får inte mer än 49 procent av ansökt belopp. Kristdemokraterna vill därför utöka anslaget med två miljoner kronor.

Trygghet

Äldres utsatthet ska uppmärksammas och motverkas.

Äldrenämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, Polisen och stadsdelsnämnderna fortsätta att samordna arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot äldre och därmed minska äldres oro och utsatthet. Äldrenämnden ska se över om det finns skäl att genomföra en särskild kartläggning av äldres utsatthet för hot och våld i Stockholms stad. Därmed kan de preventiva åtgärder som hittills har genomförts utvärderas och lämpliga framtida strategier utarbetas.

Äldre är överrepresenterade i brandolyckor som skulle kunna undvikas med enkla åtgärder, utbildningar och informationssatsningar. Samverkan med Storstockholms brandförsvaret fortsätter.

Det är angeläget att säkra ett tryggt mottagande i hemmet för äldre vid hemkomsten efter en sjukhusvistelse. Mottagandet ska vara välordnat och tryggt och den äldre ska vara väl insatt i den fortsatta omsorgen. Den äldres behov i detta ska ständigt ställas i centrum. Eftersom det i stor utsträckning handlar om de mest sköra av de äldre ska all hantering ske varsamt och respektfullt. Det ska vara självklart att den äldre får vara kvar på sjukhus så länge behov föreligger.

För att ge äldre möjlighet till bättre hälsa och ett så självständigt liv som möjligt är det prioriterat att satsa på rehabilitering. Enkel styrketräning, gymnastik och promenader är exempel på viktiga förebyggande insatser. Även äldre med demens och boende på särskilt boende har behov av rehabiliterande insatser och ett rehabiliterande förhållningssätt hos personalen. Studier har visat att äldre personer med funktionsnedsättningar påtagligt kan förbättra sin muskelstyrka, balans- och gångförmåga med hjälp av specifik fysisk träning, dvs. planerad, strukturerad och repetitiv fysisk träning som syftar till att förbättra eller behålla den fysiska funktionsförmågan. Kommunen har ett rehabiliteringsansvar (18 b § HSL) och hemtjänsten och de sociala insatserna ska genomsyras av ett rehabiliterande synsätt. Rehabilitering kräver initialt mer tid men tiden minskas allt eftersom rehabiliteringen framskrider.

Utevistelser

Alla äldre ska ha rätt att vistas utomhus och delta i aktiviteter såväl inom hemtjänsten som i vård- och omsorgsboenden.

Ungdomsvårdar och den ideella sektorn kan vara till stor hjälp i att uppfylla dessa mål.

Äldrenämnden och socialnämnden ska ha en helhetssyn vad gäller insatser som exempelvis dagliga verksamheter och aktiviteter för personer över fyllda 65 år i bostad med särskild service LSS.

Anhörigstöd

Äldrenämnden ska samordna information och utbildning till anhöriga som vårdar närstående. Satsningarna på anhörigdag och anhörigutbildning fortgår. Om en närstående drabbas av demenssjukdom är det viktigt att få hjälp att förstå sjukdomen och dess förlopp, vilka nya krav som ställs på hur man bemöter personen och organiserar tillvaron. Äldrenämnden har ett ansvar att arbeta med detta. Satsningen avser både äldre och yngre personer med demenssjukdom.

Anhöriga till äldre och demenssjuka utför dagligen ett arbete som är ovärderligt. De insatser som idag utförs för att stötta anhöriga, genom bland annat utbildning, ska utvecklas och utökas med uppsökande verksamhet.

Att vårda en anhörig kan ge glädje och mening, men kan samtidigt vara påfrestande. Stockholms stad erbjuder anhöriga som vårdar en närstående avlösning i hemmet. Avlösningen är avgiftsfri upp till 16 timmar i månaden. Även avlösning genom korttidsvård finns att söka för den anhörige.

En mångfald av äldreboenden

De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge tryggheten kan garanteras. Staden ska på olika sätt underlätta denna önskan och samtidigt erbjuda en mångfald av andra boendebalternativ då behovet uppstår. Det är nödvändigt med långsiktighet och framförhållning i planeringen. Äldre är ingen homogen grupp, i den finns friska äldre, äldre med ett begränsat behov av stöd, men även de mest sköra äldre med stora omsorgsbehov.

Från och med år 2020 förväntas efterfrågan på olika bostäder för äldre stiga. Det är därför en gemensam uppgift för stadens berörda nämnder och styrelser att redan idag börja planera för att på ett effektivt och samtidigt lyhört och individanpassat sätt kunna möta denna efterfrågan.

Vid biståndsbedömning ska särskild hänsyn tas till ålder, oro och ensamhet. En parboendegaranti finns som ger förutsättningar till sammanboende för de äldre par som så önskar.

Vid planeringen av äldreboendebalternativ ska beaktas att ett stigande antal personer med psykiska och/eller fysiska funktionsnedsättningar idag blir allt äldre. Staden behöver ta höjd för detta faktum. Informationen om stadens boenden med särskild profil ska förstärkas.

Kristdemokraterna vill att alla som är över 85 år, upplever oro, otrygghet eller ensamhet och som så önskar ska ha rätt till plats på ett äldreboende.

Stockholms stad kommer att ha långt kvar till målet om att alla över 85 år har rätt till ett tryggt och anpassat boende. Det kommer att krävas stora investeringar för att bygga fler boenden och en politik där man gör det lättare, inte svårare, att få plats. De föreslagna trygghetsboendena med aktivitetscentra utgör ett steg i rätt riktning men är inte den enda lösningen.

Genom införandet av trygghetsboenden med aktivitetscenter kommer med stor sannolikhet behovet av servicehus att minska.

På sikt vore det önskvärt om trygghetsboenden med aktivitetscenter kunde ersätta boendeformen ”servicehus” och att äldre med mer omfattande vårdbehov istället får plats på vård- och omsorgsboenden. Därför tycker vi det är mycket viktigt att staden i sin boendeplanering tar höjd för att på sikt utöka antalet vård- och omsorgsboenden.

Stadens kommunikation om vilka typer av boenden för äldre som finns behöver bli mycket tydligare och bättre.

Trygghetsjouren

Stockholms trygghetsjour handlägger, bedömer och åtgärdar akut uppkomna hjälp- och omvårdnadsbehov på kvällar och helger, det vill säga under jourtid då dessa behov inte kan tillgodoses på annat sätt. Trygghetsjouren ansvarar för beslut om trygghetslarm, larmmottagning, teknisk utrustning, service och installation av trygghetslarm.

Arbetet med införandet av digitala trygghetslarm i eget boende ska skyndsamt slutföras.

Ledarskap inom äldreomsorgen

Ett närvarande ledarskap är viktigt för att verksamheterna ska hålla en god kvalitet. Att vara chef inom äldreomsorgen och att framgångsrikt leda verksamheten innebär att försöka leva upp till ambitiöst uppställda mål i lagstiftning, att förhålla sig till diverse styrdokument och att lyhört och tydligt leda sin personal.

Omsorgspersonalens arbetsplats är en speciell arbetsplats eftersom omsorgsarbetet bedrivs i den enskildes hem.

Äldreomsorgschefernas arbetssituation har ofta beskrivits som komplex med många olika krav och förväntningar att leva upp till. Ledarens betydelse för att en verksamhet ska upplevas som framgångsrik är mycket stor. En framgångsrik ledare skapar hög

brukarnöjdhet, en god stämning på arbetsplatsen och kompetenta, engagerade och glada medarbetare.
Kristdemokraterna vill satsa på kompetensutveckling av samtliga ledare inom stadens äldreomsorg.

Värdighetsgarantier

Stockholms stad har infört värdighetsgarantier inom äldreomsorgen. Stadsdelsnämnderna ska försäkra att äldreomsorgens värdegrund och värdighetsgarantier tillämpas och är kända för alla som har insatser från äldreomsorgen och för all personal inom äldreomsorgen i Stockholm.

Teknikutveckling

Äldrenämnden ska bevaka och arbeta med frågeställningar kring teknik och innovationer inom äldreomsorgen, men också som stöd i de ordinarie bostäder där äldre bor.

Internationella projekt som The Nordic Independent Living Challenge och Thematic Network on Innovation for Age-friendly Environments kan vara inspirerande inslag i det arbetet.”

Reservation från (L):

Ledamoten Ann-Katrin Åslund (L) reserverar sig mot nämndens beslut till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

”Vi Liberalerna föreslår att äldrenämnden beslutar:

- att avslå förvaltningens förslag
- att uppdra åt förvaltningen att återkomma med nytt förslag i enlighet med vad som nedan sägs.
- att anföra följande.

I Liberalernas Stockholm är vi individer hela livet. Även när vi behöver stöd och hjälp från andra har vi rätt till respekt för våra behov, våra livsval och våra intressen.

Stockholm ska vara en trygg stad att åldras i. Äldreomsorgen präglas av personligt inflytande, trygghet och respekt.

Att ha ett bra och anpassat boende är viktigt för ett hälsosamt åldrande. Alla ska ha möjlighet att bo kvar i sin bostad, men för dem som inte vill eller kan ska det finnas bra alternativ. Trots löften om det motsatta har majoritetens politik gått ut på att minska antalet platser på såväl vård- och omsorgsboenden som servicehus.

Liberalerna menar att utvecklingen måste brytas. Kvarboende ska vara en rättighet, inte ett tvång. Därför vill vi att äldre över 85 år ska ha rätt att flytta till servicehus om de så önskar. Äldre med ett omfattande behov av hemtjänst bör också ges rätt att flytta till vård- och omsorgsboende om detta inte innebär någon extra kostnad för stadsdelsnämnderna.

I Liberalernas Stockholm är det alltid den enskilde medborgaren som bestämmer över sitt liv, inte politikerna. Äldre ska ha samma rätt till självbestämmande och egenmakt som yngre. Liberalerna försvarar äldres rätt att välja, medan majoriteten vill inskränka valfriheten. Lagen om valfrihetssystem (LOV) är en förutsättning för fungerande valfrihet och lika villkor för mindre aktörer, och ska finnas kvar. Valfrihet ska införas för servicehus.

Undernäring bland äldre är en dold folksjukdom. Goda måltider som serveras under trivsamma former är en viktig del i att minska undernäringen.

Trygghet är en viktig frihetsfråga. Det lokala brottsförebyggande arbetet måste fortsatt vara prioriterat. Våld i nära relationer som drabbar äldre måste uppmärksammas mer.

Fördjupad valfrihet

Det är viktigt att äldre har möjlighet att välja mellan olika utförare och att lika villkor gäller oavsett huvudman. Valfrihet ska därför gälla inom hemtjänst, vård- och omsorgsboenden, servicehus och dagverksamhet. Lagen om valfrihetssystem (LOV) är en förutsättning för fungerande valfrihet och lika villkor för mindre aktörer, och ska finnas kvar. Majoritetens ideologiskt motiverade återkommunaliseringar av välfungerande upphandlad verksamhet ska avbrytas.

Nämnden ska följa upp vilka effekter som de skärpta kraven inom hemtjänsten får för privata utförare. Om resultatet blir att välfungerande och populära utförare slås ut ska kraven ses över.

Verklig valfrihet förutsätter att äldre och deras anhöriga får tydlig information om vilka erbjudanden som står till buds utifrån deras behov. Övergången till ramtider inom hemtjänsten är bra, men ställer stora krav på ett flexibelt ledarskap.

Stockholms stads webbplats ska vara så tillgänglig att det är enkelt för äldre och deras anhöriga att söka information om

äldreomsorgen och jämföra alternativ med varandra. Nämnden ska utreda om informationen om brukarnöjdhet bör kompletteras med vittnesmål och omdömen från brukare.

Nämnden ska se till att äldre som är bosatta i andra kommuner och får insatser från staden under tillfällig vistelse här har tillgång till valfrihetssystemen på samma villkor som brukare som är bosatta här.

Alla äldre som vill och kan ska få delta i sociala aktiviteter på sina vård- och omsorgsboenden. Kultur är viktigt för att främja trivsel och livskvalitet, samt bidrar till ett hälsosammare åldrande.

Uppsökande verksamhet ska erbjudas personer över 80 år för att informera om vilka insatser och boendeformer staden erbjuder. De ska då samtidigt erbjudas möjlighet att fylla i "Dokumentet om mig själv". Detta dokument ska ligga till grund för ett "Leva livet-kontrakt" som alla äldre som får insatser från stadens äldreomsorg ska erbjudas att underteckna. Leva livet-kontraktet är ett åtagande från stadens sida att respektera de äldres intressen och livsval vid planering av aktiviteter, kulturutbud och liknande verksamhet.

Att få möjlighet till utevistelser är en viktig del av god livskvalitet. Staden ska utveckla rätten till utevistelser utifrån utevistelsegarantin. Möjligheter till utevistelse ska vara en naturlig del i omvårdnaden av de äldre och kunna ske året runt för den som så önskar. Den enskildes önskemål och behov ska alltid respekteras.

Höjd kvalitet inom äldreomsorgen

Det är viktigt att underlätta för frivilligorganisationernas utveckling, inte minst för att kunna bryta många äldre människors ensamhet. Staden ska öka insatserna för att informera de äldre om frivilligorganisationernas verksamhet.

Inom äldreomsorgen finns ett stort behov av utbildning som måste mötas. Personalomsättningen gör att behovet av utbildningsinsatser är konstant. Nämndens utbildningssatsningar fortsätter under 2017 i samma omfattning som 2016. Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Satsningarna på demensteam ska fortsätta.

Teknik kan aldrig ersätta det mänskliga mötet, men kan frigöra tid från rutinartade arbetsuppgifter till mer givande möten. Det är viktigt att nämnden kontinuerligt arbetar för att ta till vara de nya

möjligheter som teknikutvecklingen skapar. Äldre som har nattillsyn genom hemtjänsten ska själva få välja om de vill få tillsynen genom besök av personal i hemmet eller genom en kamera i sovrummet.

Dokumentation är en förutsättning för ett systematiskt kvalitetsarbete, men får inte bli ett självändamål. Införandet av nya register och dokumentationskrav måste föregås av en analys där kostnader och tidsåtgång vägs mot nyttan.

Bättre måltider

Undernäring bland äldre är ett utbrett samhällsproblem. Äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska fortsätta arbeta för att äldre får god och näringsriktig mat samt en lustfylld måltidsupplevelse. Äldre ska alltid kunna välja på flera olika måltider. Äldre som har hemtjänst ska alltid kunna välja om man vill ha matlåda eller få hjälp med att laga mat i det egna köket.

Servicehusens restauranger är viktiga mötesplatser, och ska därför värnas. Nämnden bör i samverkan med landstinget utreda förutsättningarna att köra servicebussar till servicehusen vid lunchtid för att underlätta för andra äldre att äta där.

Anhörigstöd

Om en anhörig drabbas av demenssjukdom är det mycket viktigt att få hjälp att förstå sjukdomen, dess förlopp, vilka nya krav som ställs på hur man bemöter personen och organiserar tillvaron för att den ska fungera samt att träffa andra anhöriga i samma situation. Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna återuppta det arbete med utbildning av anhöriga till dementa som majoriteten avbrutit. I vårt budgetförslag anslår Liberalerna 5 mnkr för dessa insatser.

En mångfald av boendeformer

De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge de känner sig trygga i hemmet. Den enskilde som så önskar ska kunna bo kvar i sin bostad eller äldreboende till livets slut utan att behöva flytta, även om behoven av vård och omsorg ökar.

Servicehusen ska kvarstå som en av flera boendeformer så länge efterfrågan finns. Alla över 85 år som så önskar ska få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Plats på vård- och omsorgsboende ska också beviljas äldre som har så mycket hemtjänst att det inte blir dyrare att låta dem få flytta till vård- och omsorgsboende, och som önskar att flytta.

Majoritetens äldreboendeutredning har hittills inte resulterat i förslag som på allvar löser frågan om äldres behov av boende. Inrättandet av aktivitetscenter vid trygghetsboenden innebär visserligen en ambitionshöjning som Liberalerna välkomnar, men innebär inte fler boendeplatser.

Fler sommaröppna verksamheter bryter isolering och ensamhet. Äldrenämnden ska verka för att aktivitetscentrena är öppna året runt.

Äldre som behöver servicehus ska ha samma möjligheter som andra att bestämma i vilken del av staden man vill bo. Nämnden ska ta fram förslag på ett valfrihetssystem för servicehus.

Antalet äldre med annat modersmål än svenska ökar. En bra omsorg och ett bra åldrande förutsätter att man kan göra sig förstådd och delta i social samvaro. De profilboenden som har startats har i många fall varit mycket populära. Äldrenämnden ska arbeta för att antalet profilboenden ökar.

På sikt kommer en allt äldre befolkning i Stockholm att ställa stora krav på att staden har en fungerande och ambitiös äldreboendeplanering. Äldrenämnden måste samarbeta med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Micasa för att säkerställa att tillräckligt mycket mark anvisas för att tillgodose framtidens behov av äldreboenden, och att markanvisningar hålls aktuella.

Vi har sett hur äldreboenden har avvecklats snabbare än beräknat vilket visar på behovet av en levande äldreboendeplanering som också har beredskap för att framtidens äldreomsorg kan ha andra riktlinjer och andra bedömningar.

Trygghet

Äldres utsatthet ska uppmärksammas och motverkas. Äldrenämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, polisen och stadsdelsnämnderna fortsätta att samordna arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot äldre och därmed minska äldres oro och utsatthet. Äldrenämnden ska genomföra en kartläggning av förekomsten av våld i nära relation mot äldre. Kartläggningen bör omfatta våld som riktas såväl från närstående som från personal.

I övrigt hänvisar vi till Liberalernas reservation i kommunfullmäktige.”

Ersättaryttrande från (C):

”Om Centerpartiet hade rösträtt hade vi reserverat oss mot nämndens beslut till förmån för vårt eget förslag till beslut enligt följande:

- att äldre nämnden delvis godkänner förvaltningens förslag till beslut och därutöver anför:

2017 kommer förhoppningsvis att präglas av framåtanda och framsteg med satsningar på kvalitet och nytänk.

Äldreboendetredningen borde ta ett bredare anslag och utreda exempelvis servicelägenheter i blandat bestånd, kompiskontakt och inte minst hur en förbättrad valfrihet kan säkras för framtida boenden. De äldres val och önskemål måste få påverka inriktning och utbud i Stockholm med lika villkor mellan kommunala och fristående alternativ och full etableringsfrihet. Med en mångfald av utförare och verksamheter och med god information till de äldre så höjs kvaliteten på samtliga verksamheter. Äldre nämnden ska undersöka vilka kommunala boenden som kan övergå i privat drift eller regi.

Det är särskilt viktigt att säkra fler HBTQ-äldreboenden tillkommer och att det finns fler boenden anpassade till specifika språkgrupper och kulturer. Fler saker som borde ses över är möjligheten att fasa in äldre på boenden över tid, samt att säkerställa serveringstillstånd i samtliga boenden där de äldre önskar det.

Miljö- och hälsoproblemen kopplade exempelvis till asbest, radon och blåbetong är kända sen gammalt. Effekter av ftalater och andra hormonstörande ämnen är mer okända, men potentiellt farliga. Äldre nämnden ska vara ledande i att se över och fasa ut alla typer av hälsofarliga ämnen i äldreboenden och kringliggande miljöer, i linje med kemikalieplanen.

Tillgång till natur är viktigt för välbefinnandet och Äldre nämnden ska därför formulera en utevistelsegaranti. Under 2017 genomfrös också en satsning på matglädje, med fokus på närodlat, miljövänlig och säsongsbetonad mat producerad med restriktiv antibiotikaanvändning.

Digitalisering och olika typer av vård och övervakning på distans har stora möjligheter att ge förbättrad service och öka tryggheten för de äldre som så önskar det. Fler typer av e-tjänster för äldreomsorgen borde undersökas och förvaltningen bör göra en omvärldsanalys av hur marknaden för dessa ser ut i andra länder.

Det är glädjande att arbetet med landstinget och andra vårdaktörer fortsätter. Den regionala samverkan bör fördjupas för att säkra tillräckligt antal utbildningsplatser samt relevant forskning och produktutveckling.

I övrigt hänvisar jag till Centerpartiets budgetreservation i kommunfullmäktige.”

§ 8 Fördelning av verksamhetsbidrag och lokalbidrag till ideella organisationer för år 2017

Dnr 731-671/2016

Ersättaren Else-Marie Bjellqvist (S) anmäler jäv och lämnar sammanträdesrum under både behandling och beslut i ärendet.

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och beslutar följande.

1. Filadelfiaförsamlingen i Stockholm, org. nr 802000-8713, beviljas 167 509 kr i verksamhetsbidrag och 211 176 kr i lokalbidrag för 2017.
2. Föreningen Södergården, org. nr 802008-0688, beviljas 75 460 kr i verksamhetsbidrag och 441 448 kr i lokalbidrag samt 200 178 kr till övriga lokalkostnader för 2017.
3. Föreningen Timmermansgården, org. nr 802005-9252, beviljas 138 841 kr i verksamhetsbidrag och 399 500 kr i lokalbidrag samt 37 050 kr till övriga lokalkostnader för 2017.
4. Gemenskap och Glädje, org. nr 802437-6512, beviljas 67 727 kr till verksamhetsbidrag för 2017.
5. Mäster Olofsgården, org. nr 802006-0730, beviljas 55 559 kr för 2017.
6. SL-Pensionärerna, org. nr 802406-4787, Avslag.
Ansökan om verksamhetsbidrag avslås helt med motiveringen att organisationen vänder sig till utvalda personer som har koppling till kollektivtrafiken och är därmed inte är öppen för alla äldre boende inom Stockholms stad och att organisationen inte erbjuder aktiviteter av social karaktär med en återkommande regelbundenhet.
7. Afrosvenskarna i Stockholm, ASR, org. nr 802401-9898, beviljas 30 157 kr i verksamhetsbidrag och 114 000 kr till lokalbidrag samt 50 692 kr till övriga lokalkostnader för 2017.